

Ardeal és Banat kis- és középiparosainak
hetilapja. — Arad-i Iparos Olthón, az Ipari
Szindikátusok, a Romániai Építőmesterek
Szövetsége hivatalos lapja. Egyszerűsége a ti-
misoarai „Az Iparos”-sal.

Előfizetési ára egész évre intézményeknek
és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei.
Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150
lei, negyedévre 75 lei. — Hirdetések négy-
zetcentiméterre 6 lei, kötéseknel engedmény.

MESERIASUL AZ IPAROS DER GEWERBETREIBENDE

MUNKAADÓK LAPJA

„Tiszteld a tisztos ipart”!

Noua lege a meseriilor

de Prof. I. Nistor

Ministrul Muncii și Ocrotirilor Sociale

Noua lege a meseriilor, are rostul să stabilească un regim unitar pentru toată țara, în ce privește pregătirea profesională și practică meseriilor și să înlocuiască legile care reglementau aceste chestiuni în diferite provincii ale țării. Unificând acele legi diferite, noua lege a meseriilor așază în același timp problemele de care se ocupă, în lumina preocupărilor și mijloacelor moderne în materie. Obiectul principal al legii este îndrumarea, pregătirea și perfecționarea elementului românesc și așezarea lui în rostul și situații corespunzătoare importanței pe care o prezintă meșteșugurile și industriile pentru viața economică modernă și pentru dezvoltarea națională a unui neam.

Aplicarea unei legi atât de importante pentru viața noastră națională, cere însă o înțelegere și un sprijin permanent și din partea celor interesați și din partea celor cari militează pentru naționalizarea orașelor și a muncii românești.

Organele de aplicare a legii pentru pregătirea profesională și exercitarea meseriilor au trebuit mai întâi să examineze situația muncitorilor, lucrătorilor, maștrilor și meseriașilor din întreaga țară, în vederea preschimbării judicioase a cărților de capacitate pe care legea le-a creat și unificat în întregul cuprins al țării. Comisiile de calificare profesională care au făcut această examinare a actelor și a cunoștințelor profesionale ale celor interesați, s-au condus de considerații de ordin profesional și de ordin național. Prin numeroasele și amănunțitele instrucțiuni pe care le-a dat comisiile, inspectoratelor muncii și camerelor de muncă, ministerul muncii a cerut și a luat toate măsurile ca examinarea să se facă cu toată scrupulozitatea trebuitoare, fapt care ne-a condus la anularea a foarte numeroase cărți de capacitate (de lucrători și mesteri) pe care le dețineau pe baza vechilor legi, anumite persoane din provinciile alipite, fără să fie avut dreptul.

Vor recunoaște și lucrătorii că cercetarea situației câtorva sute de mii de meșteri și meseriași, în condițiile și în scopul de mai sus necesită timp îndelungat.

De multe ori a trebuit ca ministerul să examineze situația unor categorii de muncitori calificați, față de dispozițiile legii, în repetate consfătuiri cu industriași și reprezentanții muncitorilor, tocmai pentru a nu mai lăsa să nătrundă între muncitorii calificați pe cei fără pregătire temeinică. În aceste consfătuiri am găsit toată înțelegerea atât la patroni cât și la muncitori.

Preschimbarea și eliberarea cărților de capacitate a întârziat nu din neglijență, ci din motivele arătate mai sus, adică din grija noastră ca aceste cărți să nu ajungă decât numai în mâna celor cari au dreptul și numai după terminarea verificării amănunțite a situației profesionale a celor interesați, de către comisiile de calificare.

Astăzi, verificarea fiind terminată, în multe părți, s'a început eliberarea cărților,

A szindikátusokban való szervezkedés szükségességét mondta ki Oradea iparossága

Szabó Béni látogatása Oradea-Nagyváradon

A minisztérium is szívesen látja az iparosság szervezkedését

Az elmúlt napokban Satumare-Szatmáron és Oradea-Nagyváradon járt Szabó Béni országgyűlési képviselő. Oradea-Nagyváradra való megérkezése alkalmából Szabó Károly ottani tekintélyes iparos a következő lelkes hangú cikkel fogadta:

— Kedves Barátom!

Testvéri szeretettel köszöntünk körünkben, ünnep nekünk ez a nap, mert Bened nemcsak a magyar iparosság igaz barátját és egyetlen iparos képviselőjét köszöntjük és ünnepeljük, hanem

minden iparos testvérét, barátját és pártfogóját, aki nem válogatja nemzetisége és vallása szerint, hogy kinek vegye gondját, baját magára, hanem egyformán, szeretettel és fáradhatatlanul dolgozol minden iparos érdekében egyenként és összesen is.

Veled teljesül be legelső ízben a magyar iparosságnak az a több évtizedes óhaja, hogy sorainkból, vérünkbelől, husunkból való iparos kerüljön be a parlamentbe, ami képviselőtünkre.

Ugy vélte az iparosság, hogy csak olyan egyének képviselhetik igazán az iparosság érdekeit, akik velük együtt szenvedik az iparosságnak egyre szomorubb és reménytelenebb sorsát, aki érzi bajainkat, fájdalmunkat, ismeri panaszaink forrását és a legilletékesebb helyeken tud hangot adni kívánságainknak és panaszainknak.

Erre a sokszorosan megnehezült feladatra hívtunk Téged szeretettel, bizalommal és jó reménységgel. Te vállaltad existenciád kockázatásával és bebizonyítottad, hogy az iparosság helyes nyomon jár, mikor a saját sorából kívánt képviselőt, mert az a néhány esztendő, amelyet az iparosok képviselőtében parlamenti munkásságodban eltöltöttél, fényes bizonyítéka annak, hogy drága idődet nem pazaroltad hiába, mert ha munkásságod nem hozta meg a megérdemelt sikert, nem rajtad múlt, hanem olyan tényezőkön és olyan légkörben, amelyben az elért eredmények ugvis számottevők és ezzel részlegesen az előlegezett bizalomra és szeretetre, amely magasan lobog minden becsületes gondolkozású iparos szívében.

Aducând la cunoștință lucrătorilor, meseriașilor și meșterilor că de mai sus, vădăduim că se vor convinge că elanul care ne-a condus la alcătuirea legii, același elan ne conduce și la punerea ei în aplicare.

Dacă cu ocazia aplicării s'a produs sau se va produce neînțelegere, întârzieri sau greșite interpretări de text — explicabile atunci când este vorba de încadrarea în dis-

Egy világfelfordulásnak kellett bekövetkezni, amíg felocsudott az iparosság és magára találva próbált új helyzetében alapot találni az országos szervezkedésre, de újabb törvények újabb helyzeteket teremtettek, új alapot kell keresni a szervezkedésre. Ebben a zürzavarban, ide-oda kapkodásban Tőled vártunk irányítást, utmutatást.

Az elveszett Ipartestület intézményét pótolni kell valamivel. Teremteni kell egy összefogó erőt, ami összetartsa az iparosságot. Ne legyen az kiszolgáltatva sem egyéneknek, sem olyan szervezetnek, akiknek a szervezkedés vagy titkos politikai célokat szolgál, vagy lépcsőül némelyek kapaszkodásához.

Bizonyára tudod, Barátom, hogy itt is bizonyos féltékenységgel fogadták a szervezkedésre való felhívásodat, mert abban az erők szétforgácsolását látták. Lehetett ez a hang jóhiszemű, hiszen minden társadalmi réteg, az egy akol, egy pástorelv alapján áll és egy táborban szeretné látni a hozzá rokonzó elemeket. Sajnos azonban, ma az egy osztályba tartozó egyéneket is világnézeti különbözőségek választják el egymástól, holott ha valamennyien egy világnézeti alapon állnának, akkor sem tudnák sem jobbra, sem balra eldönteni, sem a világ, sem az ország, sőt egy város sorsát sem.

Bizonyos vagyok, hogy teljesen egy nézeten vagyok Veled abban, hogy

az iparos érdekek nemzetiégi kérdéseken túl azonosak mindaddig, amíg a hivatalos tényezők, vagy törvények nem tesznek kivételt közöttünk. Van tehát egy mindennek felett álló iparosérdek és sajnos van kisebbségi iparosérdek is, amely külön védelemre szorul.

Én nem esem azon kétségbe, ha a viszonyok alakulása folytán a szakszervezetek emlőjén nevelkedett ifjabb iparos nemzedék az iparos szervezkedésben is a világnézeti elvek alapján állónak vallja magát, bár az osztályokra való tagozódásban éppen ezen elvek alapján az egy osztályba tartozó iparosok közt nincs értelme e fölött vitatkozni. El kell fogadnunk ezt az álláspontot és a más világnézetiüket is egy táborba kell összehoz-

pozícióile legale a sute de mii de meseriași — vom fi feriți să luăm cunoștință de ele și să procedăm imediat la înlăturarea lor.

Rezultatele aplicării legii nu se pot judeca decât după un interval de timp, și, în ce ne privește suntem siguri că ele vor corespunde preocupărilor acelor care doresc cu un ceas mai de vreme, o reală și sănătoasă așezare a muncii românești.

ni, hogy szervezetlenül ne maradjon senki. Közös nagy iparos érdekekben találkozókat adhatunk egymásnak éppen úgy, mint ahogy Targu-Muresen találkoztak a jobb és baloldaliak, hogy közös nagy érdekű mozgalmakban egységes frontot alkossanak.

Inkább szolgáljuk tehát két külön szervezetben békességben és egyetértésben az iparos érdekeket, mint egy táborban viszálykodással, vagy világrengető problémák felett folytassunk céltalan vitákat.

Kedves Barátom!

Most, mikor az iparosok felett megnehezült az idők járása, Téged, mint képviselőket, mint az egyetemes iparos érdekek apostolát várunk szeretettel, hogy bölcs utmutatásaidat meghallgassuk és azt megszívleljük.

Meggyőződéssel hiszem és vallom, hogy ez a fogadtatás minden iparos részéről a legteljesebb megértés, igazi szeretet és nagyrabecsülés jegyében fog lefolyni és egy szívvel, egy lélekkel nyújtjuk Feléd kezünket egy igaz baráti kézszorításra. Isten hozott!!!

Szabó Béni Oradea-Nagyváradra Satumare-Szatmárról érkezett, ahol a kisiparosság társas-vacsorát rendezett tiszteletére, melynek során Szabó Béni kijelentette, hogy a Satumare-szatmári iparosság ma már sokkal inkább megerősödött abban a gondolatban, hogy az iparosságnak megfelelő önkormányzati szervre van szüksége, mint egy évvel ezelőtt, amikor utoljára Satumare-Szatmáron járt.

A középosztályt ma az iparosság jelenti

Szabó Béni — mint ismeretes — a kormányhatóságok előtt is megértésre talált akciót indított nemcsak a romániai magyar és más kisebbségi, hanem a romániai össziparosság együttes gazdasági megszervezése céljából. Szabó Béni e szép elgondolása szándékáról és ennek megvalósítási lehetőségéről tartott előadást Oradea-Nagyváradon a Magyar Ház dísztermében, a termet szorongásig megtöltő hallgatóság előtt, amely osztatlan tétlenséggel fogadta a kiváló tehetségű iparosképviselő másfélórás előadását.

A magyar párt iparos szekciójának közgyűlését dr. Soós István, az Oradea-nagyvárad tagozat elnöke nyitotta meg. Jelen voltak dr. Markovics Manó a megyei tagozat elnöke, továbbá dr. Thury Kálmán központi és dr. Cziffra Kálmán városi alelnök és számos pártvezetőségi tag.

Dr. Soós István meleg szavakkal üdvözölte Szabó Bényt és a megjelent iparosságot, kiemelve a merve különböző ipari központjaiból érkezett iparosokat.

— Az inar — mondta dr. Soós István — a magyar nártnak régi problémája, mely akkor, amikor az ipartestületeket feloszlatták, arra törekedett, hogy kellő intézkedések tétessenek az iparosság létérdekének biztosítására.

Szabó Béni előadása

Szabó Béni a következő határozott szavakkal vezette be előadását:

— Idejövetelem célja semmiféle, az iparos érdekektől távol álló propagandacsinálás, hanem csak iparostársaim meghívásának tettem eleget. Eljöttem, hogy beszámoljak arról, mit tettünk iparostársainkért az ipartestületek megszűntetése óta. Nem jöttem hát semmiféle hiúság gondolatokat rejtő céllal, hanem tisztán azért, mert ígéretet tettem az ipartestületi intézmény megszűnéséről, hogy az intézmény nélkül maradt kisiparosság részére gondoskodunk megfelelő intézményről.

Azt kívánom ismertetni, amit tettünk és nem tesz jó szolgálatot iparosérdekeinknek, aki bármilyen, ezzel ellentétben feltevést akar előadásomba belemagvarázni.

Szabó Béni ezután kifejté, hogy az új egységes román ipartörvény szellemében létesült munkakamarákban, ahol három különböző társadalmi osztály foglal helyet, az iparosság nem veheti ki részét kellően, mert a kamara organizációja olyan, hogy képtelen rá, lévén egy-egy kamara hatáskörének 6-7 vármegye alárendelve és ma azt a munkát, amelyet valamikor, nem is olyan régen még, a községi előjáróságokon, szolgabíróságokon keresztül valami 1000 tisztviselő végzett, ma a munkakamara kevés tisztviselővel el nem végezheti. Ittál arra, hogy Brassov-Brassóban összehoztak a román, magyar, szász és zsidó iparosok és fenntartják régi szervezetüket, amelynek szava van a hatóságok előtt, legfeljebb okiratokat, igazolványokat nem bocsáthat ki. Eddig ez a szervezet 4000 esetben nyújtott jogsegélyt

sára. A párt megbizta Szabó Bényt, mint aki a pártnak, sőt az egész román kamarának egyetlen iparos képviselője, hogy tegyen javaslatot, miképpen lehetne a kérdést megoldani. Szabó Béni ezt a javaslatát a sepsiszentgyörgyi nagygyűlésen megtette, ez el is fogadta azt. Javaslatát három részből áll:

1. a romániai iparosság együttes politikamentes szervezkedése, szakszindikátusokba való tömörülése;

2. kulturális, gazdasági és társadalmi szervezkedése és

3. pedig a politikai szervezkedés.

Ezt a javaslatát fogja itt — folytatta szavait dr. Soós — Szabó Béni kifejténi. Kihangsúlyozom, hogy ezt a tervet a Brassov-brassói munkakamara, sőt

maga a munkaügyi minisztérium is helyesnek és keresztülviendőnek találta.

— A régi középosztály helyét — fejezte be beszédét dr. Soós István — ma az iparosság foglalta el és ennek kötelessége most beleilleszkedni a régi középosztály helyébe.

Kéri, hallgassák meg figyelemmel Szabó Bényt, aki mint iparos és mint képviselő is, bebizonyította, hogy a magyar iparosság, sőt az iparosság érdekeit képviseli.

az iparosságnak, sőt még a munkásságnak is. A minisztériumban is szóba állanak ezzel a szervezettel és éppen ennek utján mutatták ki, hogy az új ipartörvény rendelkezései értelmében

az ipariparolvánvok bevezetése stb. 760 millió lei megterhelést jelent az iparosságnak, de intervencióra a minisztérium könnyítéseket engedélyezett és ez a könnyítés az iparosság számára 100 millió lei megtakarítást jelent. (Éljenzés.)

— A nemzeti alapon való szervezkedésben — folytatta Szabó Béni — csak mi vagyunk, akik várakozó álláspontot helyezkedtünk, mert nem akarunk kankodni. Amit tesszünk, annak tökéletesnek kell lennie. Háromas terv merült fel a célból. Elvük az, hogy létesítsünk az országban olyan kisiparos szervezet, amely politikamentes, vallás, nemzetiség és világhírségi felfogásban való tekintet nélkül képviselje az iparosság érdekeit és amelyre a kormány is mindenkor támaszkodhatik.

— A minisztériumban, amelynek előterjesztettem tervemet, amint

azt a válam levél hivatalos levél híromittia, szívesen fogadták, mert belátták, hogy ez tisztán gazdasági terv, amelynek megvalósítása egy iparostársadalmat hozhat létre.

— A képviselet ezután ismertette a szakmai szindikátusok létesítésének tervét, felolvasva

Ma kell csinálnunk az ipari szindikátusokat, amelyeknek az ipari személyiséggel kell bírniuk.

A képviselet ezután ismertette a szakmai szindikátusok létesítésének tervét, felolvasva

a már elkészült alapszabályokból.

— Öröndenénk — ugymond —, ha felépülhetne Romániában a kisiparosság egységes szervezete. El sem tudom képzelni, mi történne, ha nemzetiségek szerint oszlanának meg a szakmai szervek.

— Ez tehát az egyik forma, amely szerint egy táborban akarjuk tudni az összes iparosokat.

— A második elgondolása a harmas tervnek a kisiparosságnak nemzeti alapon való megszervezése. Ezt az elgondolást éppen úgy bejelentettem a minisztériumnak, mint az első és ezt is tudomásul vették. Ne értsen azonban senki sem félre: semmiféle politikai szerv nem akar ez lenni, csupán gazdasági, szociális és kulturális ügyeinkkel kívánunk benne foglalkozni. Nem akarunk mi intézményeket egymásra halmozni, hanem csak annyit akarunk, amit az állam csinál iparosai-val. Nem állunk ellen a román kisipari intézményeknek, sőt szívesen látjuk azokat, de tudni kell, hogy az államnak is szüksége van a kisebbségi kisiparos társadalomra, hogy a román többségi kisiparosság is megerősödjék. Ezer és egy módja van annak, hogy a román kisiparosság megerősödjék, anélkül, hogy a kisebbségi iparost eltapossa. Az államhatalom létesítsen vállalatot vállalatokra, ne vigyék ki az országból a gyanót, a fát, a mi kincseink ne kerüljenek ki külföldre, ahonnan drága pénzen vásároljuk vissza azokat. Tartsanak a román iparosok bennünket testvéreknek.

Mi becsületesen segítjük román iparostestvéreinket, ők is becsüljenek meg bennünket, akkor önként jön tőlünk számukra is a segítőkész, amit nyújthatunk. (Éljenzés.)

— A szakmai tudás nem egyéni kincs, hanem közös vagyóon, amit örököltetünk kell.

A harmadik elgondolás a politikai szervezkedés, amely csak a magyar párt keretében lehetséges.

Szabó Béni lendületes szavait az egész iparos társadalom nevében Darabonh Gyula meleg szavakkal köszönte meg és kérte, ne hagyja félbe a megkezdett munkát és legyen segítségére a már elcsüggedt iparosoknak. A javaslatot iparostársai nevében elfogadta.

Dr. Soós István elnök az egész magyar társadalom nevében mondott köszönetet Szabó Béni-nek, azután pedig szűkebb körű szakosztályi ülés következett, amelyen szintén dr. Soós István elnöklelte alatt a vezető iparosok fejtették ki az ügven véleményüket.

Elsőnek Mónus Sándor volt ipartestületi elnök szólt hozzá, aki helyesli a terveket, de az egységes szindikátusi szervezkedés kérdésében ajánlja, hogy előbb hallgassák meg a román iparosokat.

Robitsek Béla, Pap Ferenc, Agárdi István, Baross Sándor (Szalonta), Varga György, Altnöder Endre mérnök, Szabó Károly felszólalása után dr. Soós István hirdette ki a határozatot, amely szerint

kimondták az egységes szakmai szindikátusok létesítésének szükségességét és a célból egy szűkebb bizottság szakmai szempontból minél előbb érintkezésbe lép a román iparossággal.

Ugyiszintén szükségesnek tartják az iparosság nemzeti alapon való kulturális, gazdasági és szociális megszervezése céljából egy országos központi szerv létesítését és végül az iparosságnak és iparos ifjaknak a magyar párt keretében való politikai megszervezését.

Modern gyógy mód.

Colombából jelentik: Egyik iffiú ideg- orvos megállapítása szerint azok a fekete-hajú bankhivatalnokok, akik gyermekkorukban bokaficamodást szenvedtek, különösen hajlamosak a paralízisre. Védekezési mód — az orvos szerint — naponta meleg borogatás a jobb alkarral és minden második étkezés után négy perccel másfél óráig tartó svéd-torna egy barnaszínű zongorán.

A Cluj-kolozsvári munkakamara emlékirata az új ipartörvény alkalmazásáról

Számos szakma egyesítését kéri az emlékirat

A Cluj-kolozsvári munkakamara iparos- és munkástagozata terjedelmes emlékiratot terjesztett a munkaügyi miniszterhez az új ipartörvény, valamint az azzal kapcsolatos rendelkezések alkalmazása körül felmerült problémákról. Az említett emlékiratban a munkakamara azt kéri, hogy helyezték összhangba egyrészt a törvényt, másrészt pedig a miniszteri rendelkezéseket a való élet követelményeivel.

Az emlékiratot az alábbiakban ismer-tjük:

Az új ipartörvény négy ipari törvényke-zést egyesít és így természetes, hogy alkalmazása körül nehézségek merülnek fel. Ezeknek a nehézségeknek elhárítása közérdek és úgy véljük, hogy ez csak az érdekeltek, vagyis az iparosok és munkások meghallgatása után történhetik meg.

Ahhoz, hogy az új ipartörvény jó és megfelel az iparosság sokszor hangoz-tatott követelményeinek, kétség nem férhet.

Igy tehát a törvény nagyjában kiegészítésre nem is szorul. Ezzel szemben a törvényhez csatolt táblázaton, amely az egyes iparágakat sorolja fel, föltétlenül kell módosításokat és kiegészítéseket alkalmazni, mert ha ez nem történik meg, akkor az ipari vizsgázató bizottságok munkája is veszélyeztetnek tekinthető.

KIEGÉSZÍTÉSEK:

Az említett táblázatból, amely a képesítéshez kötött foglalkozásokat sorolja fel, kimaradtak az alábbi foglalkozások és ezért kérjük, hogy azokat utólag vezessék be, illetve sorozzák a képesítéshez kötött foglalkozások közé:

1. Fémpréselő. Ez a mesterség a bádogosságból ered, de ma teljesen külön foglalkozásnak számít és nem engedhető meg, hogy azt képesítés nélkül üzzék.

2. Gépipítő mechanikus vagy géplakatos olyan mechanikai különlegesség, amelynek megtanulása különbözik az egyszerű mechanikus mesterségtől és amelyet csak olyan műhelyekben lehet megtanulni, ahol gépeket gyártanak.

3. Mézeskalácsosok.

4. Az egyes számú táblázathoz feltüntetett rotációs nyomdászgém-mester foglalkozást módosítsák nyomdászgém-mester és rotációs-gém-mester elnevezésre. Ezt a kérést azzal indokoljuk, hogy Transilvániában még a nagyobb városok nyomdáiból is hiányzik a rotációs gép.

EGYESÍTÉSEK:

A törvényhez csatolt egyes számú táblázathoz több mesterséget specialitások szerint sorolnak fel és külön iparként jelölnek meg. A mesterségeknek ez a parcellázása a felett ipari államokban állan meg helyét.

Országunk iparáinak jelenlegi helyzete mellett azonban az említett táblázat alkalmazása lehetetlen.

A törvény ugyanis a kisiparosokra, illetve ezek műhelyeire vonatkozik, ahol

a munkamegosztás még nem fejlődött ki annyira, mint ahogyan azt az egyes számú táblázatból következtetni lehetne.

Természetes, hogy iparunk fejlődésének megfelelően később majd sor kerülhet a táblázat eredeti formájában való alkalmazásra. Ezért azt javasoljuk, hogy az alább felsorolt iparágakat

egyesítsék egyetlen egy foglalkozásá „mechanikus”

elnevezés alatt:

- a) Szédméchanikus,
- b) gőzgép-mechanikus,
- c) robbanógép-mechanikus,
- d) turbina-mechanikus,
- e) fűtőtestek-mechanikusa,
- f) mezőgazdasági gépek mechanikusa,

- g) montőr-mechanikus,
- h) autómobilvezető-mechanikus,
- i) mozi-mechanikus.

Az a, b, c, d, e, f, g, h, i alatt felsorolt specialitások külön szakmai tudást igényelnek és ezért azt javasoljuk, hogy ha valamely munkás vagy mester ezeket gyakorolni akarja, tegyen külön vizsgát. Egyben azt is javasoljuk, hogy a vizsgázató bizottságok a jövőben az iparfelügyelőségek mellett működjenek. Ezekre a vizsgákra azokat engedjék, akik vagy mechanikus-, vagy lakatosinasok voltak.

A jelenlegi helyzet nem tartható fenn továbbra és ezt néhány példával igazoljuk: Elképzelhetetlen például az, hogy egy kisebb üzemben valakit inasként csupán a turbina-mechanikus szakra alkalmazzanak. Ez egyet jelentene azzal, hogy a három esztendő inas-idő alatt ezek nem tanulhatnák meg a tulajdonképeni műhelymunkát, amely egy mechanikus számára mindenekelőtt szükséges. A mechanikusok specializálása súlyosan érinti a vidéki önálló kisiparosokat is, akik nem élhetnek meg csupán a speciális munkákból és működésüket ki kell terjesszék a mechanika egész területére.

Javaslatunk elfogadásának helyességének kezdetét jelenti az 1937 áprilisában megjelent mezőgazdasági törvény, amelynek értelmében a mezőgazdasági mechanikusoknak a Mezőgazdasági Kamarák bizottsága előtt kell vizsgát tenniük.

Hasonló a helyzet a villany-szakmában is, amelynek specialitásai a következők:

- Villanyszerelő,
- villany-konstruktőr,
- villany-vezető.

Ezeket a specialitásokat szintén egyetlen szakmában kell egységesíteni és ebbe be kell foglalni a rádiószerelőt is.

Mindezen szakmáknak ugyanis egy alapja

UJABB TEHER:

A vasut ismét emeli árudijszabását

A gazdasági válságévek alatt a CFR bevétele is visszaesett. A vasut vezetősége mindent elkövetett, hogy bevételeit fokozza és így elsősorban monopóliumhelyzetet teremtett magának és érdekkörébe vonta az utóbbi években fellendült személy- és teherautószállítás, amely pedig mindinkább érezhető versenyt támasztott a vasutnak. Köztudomású, hogy mihelyt a vasutnak sikerült a városközi autóbuszforalomra koncessziót kapnia, viszont a gyűjtőcsomagforgalom koncesszióját visszavonta, azonnal felemelte úgy a személy-, mint a teherárutarifákat.

Ez év áprilisában nemzetvédelmi investíciókra hivatkozva 10. illetve 15 százalékos személy- és teherárutarifafelemést hajtott végre a CFR és most a gazdasági körök legnagyobb meglepetésére újabb tarifafelemést készített elő. Értesítéseink szerint a helyi csomagszállítási tarifákat 40—100 százalékkal emeli fel a vasut azáltal, hogy egyes árukat más tarifacsoportba soroz.

A CFR tarifapolitikája veszélyezteteti a kormányok az élet olcsóbbítása érdekében megindított árleszállítási akcióját. Egy közeli példa: A kormány most szállította le, illetve állapította meg a vasipari termékek árait és egy relációs táblázat alapján fixizta eladási felvevőként az árakat. Ebben az árkalkulációban lényeges tényező a vasuti tarifa, amelyet most november 1-től felemelni készül a vasut és így ebben az egy adott esetben is — újabb árdrágnál idéz elő.

A kormány árleszállítási politikájának

van. Azok viszont, akik az egyes specialitásokat külön gyakorolni akarják, tegyenek szakvizsgát. Véleményünk szerint a leghelyesebb az lenne, ha a vizsgát a szakiskolák mellett működő bizottságok előtt tennék le. Vizsgára csak azokat engednék, akik inasok voltak és villanyszerelő vagy mechanikus munkakönyvvvel rendelkeznek. A vizsga nélküli villanyszerelő általános, kisebb jelentőségű villanyszerelési és berendezési munkálatokat végezhetnek el.

Számolni kell a vidéki városok gazdasági helyzetével. Ennek következtében valóság-gal

lehetetlen az, hogy valamely iparos csupán a specializált iparágából, amelyet az említett táblázat külön iparnak tüntet fel, megélhessen. Másrészt pedig a munkahiány következtében az inas nem is tehetne szert kellő előképzettségre egy ilyen specializált műhelyben.

Általános érdek tehát, hogy az alábbi iparágakat, amelyeket a táblázat külön sorol fel, egyetlen iparágba tömörítsék:

1. Mérleg-lakatos.
2. Borbély, fodrász és manikűrös.
3. Pék, süteménysütő.
4. Viz- és gáz-szerelő, csatornázó.
5. Betonos és mozaikos.
6. Könyvkötő és kartonmunkás.
7. Órás és ékszerész.
8. Cizelláló és faragó.
9. Csizmadia, cipész és felsőrészkészítő.
10. Sapkakészítő, kalapos és diszítő.
11. Faragó és kő-vésnök.
12. Szijártó és nyeregkészítő.
13. Kádár és lépcsőkészítő.
14. Szabó és kabátkészítő.
15. Kovács és patkolókovács.
16. Ablakos, keretező és tükörcsiszoló.
17. Női kalapkészítő és virágdiszkesztő.
18. Mészáros, hentes és husiparos.
19. Cimfestő és fényező.
20. Kályhakészítő és fayance-készítő.
21. Vasöntő és bronzöntő.
22. Kőműves és vakoló.
23. Festő és mázó.
24. Hangszerkészítő és fuvós hangszer-készítő.

megfelelően a CFR-nek, amelynek üztelével egyre kedvezőbbek. tarifaleszállítást kellene végrehajtania az egész vonalon. Érthetetlen és indokolatlan tehát a tervbe vett tarifafe-melés, amelyet a kormánynak meg kell akadályoznia.

Meghalt Olariu Iustinné

Olariu Iustinné, született Cretiu Anna. Olariu Iustinnak, a volt aradi ipartestület díszelnökének és valamennyi aradi iparosintézmény vezető személyiségének felesége és Olariu Cornel dr. ismert aradi orvosnak, a gyermekmenhely igazgató-főorvosának édes-anja, vasárnap reggel hosszú és kínos szenvedés után meghalt. A városzerte nagy tiszteletben állott uriaszony halála iránt Arad városának nagy román, mint magyar társadalma részéről általános részvét nyilvánul meg. A hőfehérhajú matróna mindenütt szeretetet váltott ki rokonszenves egyéniségével.

Hétfőn délután ment végbe Olariu Iustinné temetése. A temetésen a kiterjedt rokonságon kívül Reinhart Gvula elnök vezetésével nagyszámúban vettek részt az aradi iparosintézmények vezetői. A temetési szertartás délután négy órakor kezdődött a Baritiu ucca 9 szám alatti gyászházban. A gyászszertartást Pona Iosif görög katolikus esperes és Herlo Petre lelkész végezték. elbucsu-tatva hozzátartozóitól és tisztelőitől néhai Olariu Iustinnét, akit mindenki szeretett.

A mezőgazdasági törvény iparosokat érdeklő intézkedései

Vegyesbizottságok állapítják meg a mezőgazdasági nyersanyagokból készült iparcikkek árait

A mezőgazdasági termelés megszervezéséről és támogatásáról szóló törvény kihirdetése március 22-én történt meg. Ennek a törvénynek gyakorlati alkalmazására eddig nem került sor, mert annak végrehajtási utasítása nem készült el. Így a törvény a gyakorlatban csak október 12-től kezdődőleg nyer alkalmazást, amidőn a hivatalos lapban megjelent a részletes végrehajtási utasítás.

A mezőgazdasági termelés megszervezéséről és támogatásáról szóló törvénynek, illetőleg végrehajtási utasításának a kereskedelmet és ipart közelről érintő intézkedéseit alább ismertetjük.

A mezőgazdasági géogyárak és gépkereskedelmi vállalatok, valamint mindazok a cégek, amelyek mezőgazdasági eszközöket készítenek és hoznak forgalomba, kötelesek 1938 március 22-ig speciális engedélyt kérni a földművelésügyi minisztériumtól. A forgalomba hozott mezőgazdasági gépeket és eszközöket márkázni kell és a gvár márkáit be kell terjeszteni a mezőgazdasági vizsgáló intézethez. 1942 március 22-ig az összes cséplőgépeket, amelyeket importálnak, gyártanak vagy eladnak, vorszívóval kell ellátni. A forgalomba hozott kapák, lanátok, sarlók, kaszák, ekék, kultivátorok, kanálók stb.eknek a mezőgazdasági vizsgáló intézet által megállapított súlyoknak kell lenniük és ezt fel kell tüntetni az eladott gépeken, illetőleg eszközökön.

A petróleumvállalatok 1938 április 1-től kezdődőleg a mezőgazdasági gépek meghajtásához szükséges tüzelőanyagot, illetőleg olajokat exportárakon kötelesek az ártártermelők rendelkezésére bocsátani. A tüzelőanyagok és olajok 50 százalékos forgasztsai adókedvezményben részesülnek 1938 április 1-ig.

A mezőgazdasági ipari üzemek adókedvezményei

Ez év március 22. után alakult olyan ipari üzemek, amelyeket községeken, vasútállomásokon vagy kikötőkben állítanak fel a termelők vagy ezeknek szindikátusai, továbbá a mezőgazdasági kamarák, a termelő szövetkezetek és mezőgazdasági növényi vagy mechanikus szárítására vagy tisztítására, mezőgazdasági termékek (növényi vagy állati) feldolgozására alakult ipari üzemek 50 százalékos állami, megyei és városi adókedvezményben részesülnek 1947 április 1-ig, ha kizárólag román munkást alkalmaznak és kizárólag személynévként a vezetésben is speciálisan románokat alkalmaznak.

Ez év március 22. után alakult olyan üzemek, amelyek mezőgazdasági termékeket dolgoznak fel exportra, a földművelésügyi minisztérium szabályai szerint standardizáltak. 25 százalékos állami, megyei és városi adókedvezményben részesülnek 1947 április 1-ig. Ezt a kedvezményt nem vehetik igénybe a malmok, szeszgyárak, szeszestalgárak, sörgyárak és cukorgyárak.

Az ipari célokat szolgáló mezőgazdasági termékek eladásának szabályozása

A mezőgazdasági nyersanyagok elhelyezésének szabályozása céljából a minisztertanács felhatalmazást nyer, hogy a földművelésügyi minisztérium javaslatára kötelezővé tegye az államnak vagy az állam ellenőrzése alatt álló intézményeknek szállító vállalatok számára annak igazolását, hogy az illető nyersanyagot a Centrala Cooperativa de Productie (Cenopava) vagy pedig az Uniunea Centrala a Sindicatelor Agricole utján szerezték be a megállapított minimális áron. Ez a minimális ár az önköltségi ár alján állapítandó meg. A földművelésügyi minisztérium javaslatára a minisztertanács növényi és állati származású termékekre a minimális

árakat állapíthat meg az önköltségi ár alapján. Az ilyen anyagokból készült áruk maximális eladási árát a városok vezetőségei, a minimális ár figyelembe vételével kötelesek megállapítani.

A növényi vagy állati eredetű mezőgazdasági nyersanyagokat termelő és az ezeket a nyersanyagokat feldolgozó iparvállalatok közötti kapcsolatok szabályozása céljából a földművelésügyi minisztérium és a kereskedelmi és iparügyi minisztérium speciális bizottságokat fognak felállítani iparáganként, amelyeknek elnöke a bucaresti tábla egy hírája. Ebben a bizottságban öt tag a termelőket, öt tag pedig az illető iparvállalatokat képviseli. Ezek a bizottságok állapítják meg évente a szerződéseket és egyezményeket, amelyek szabályozzák a növénytermelés feltételeit, a termés átadását, a nyerstermék árát, figyelembe véve a tényleges gyártási költségeket és az ehhez előállított készáruk eladási árát, a megállapított ár kifizetési módját. Ezek a bizottságok állapítják meg a készáruk árát is. Az árakkal kapcsolatban fognak bizottsági határozatoknak konzultatív jellegűek van és azok csak a minisztertanács jóváhagyása után lépnek életbe. Ezeknek az árakkal kapcsolatban vételt a szankciós törvényben előírt határidőre teljesíteni kötelező.

Azok a vállalatok, amelyek nem veszik felintette ezeket a mezőgazdasági termékekkel kötött szerződéseket, illetőleg a kötelező határozatokat a minisztertanács jóváhagyása után, a termelőknek okozott károk megtérítésén kívül 1 millió lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtatnak. Visszaesés esetén

a kereskedelmi és iparügyi minisztérium megvonja az illető vállalatot azokat a kedvezményeket, amelyeket eddig élvezett.

Azok a termelők, akik nem tartják tiszteletben a gyárakkal kötött szerződéseket, hektáronként 100—1000 lejig terjedő pénzbüntetéssel sújtatnak a gyáraknak okozott károk megtérítésén kívül, visszaesés esetén pedig 1—3 évre kizárják őket a termelésből.

A közszállítások alkalmával elsősorban a szabadkézből történő vásárlások alkalmával tekintetbe kell venni a mezőgazdasági termelőkkel kötött szállítási szerződésben megállapított árakat. Minisztertanács jegy-zökönyv fogja megállapítani azokat a mezőgazdasági termékeket, amelyekre a fenti intézkedések alkalmazandók.

A törvény, illetőleg a végrehajtási utasítás előírja, hogy 1942 március 22-ig a városok vezetőségei kötelesek állatvásártereket, gabonapiacokat, mechanikus nékülzemeket, tejelosztó és evítő berendezéseket, hűtőraktárakat felállítani az illető kereskedelmi és iparkamara vezetése alatt. Ha eddig az időpontig a primáriák nem tesznek eleget kötelezettségeiknek, úgy a földművelésügyi minisztérium a primáriák költségére fogja azokat felállítani.

A mezőgazdaságot támogató alap

A végrehajtási utasítás intézkedik a mezőgazdasági alap felállításáról, amelynek jövedelmét képezik a különböző pénzbüntetések, amelyek a törvény alkalmazásából származnak, továbbá a földadó után fizetendő evvyszázalékos pótdó, valamint az iparnárolási törvény kedvezményeit élvező vállalatok adóköteles tiszta nyeresége után fizetendő félszázalékos adó.

A mezőgazdasági alapot a földművelésügyi minisztérium olyan különböző mezőgazdasági investíciók céljaira használja fel, amelyek a mezőgazdasági termelés modernizálását célozzák.

Döntött a semmitőszék

Közhatalóságok ellen is lehet végrehajtást eszközölni

Ismeretes, hogy az állami hatóságok, a megyék, városok és államjövédékek ellen nem lehet végrehajtást vezetni a jogerősen megítélt követelések erejéig sem. Ezek a követelések csak akkor haithatók be, amennyiben az illető hatóság a követelést a meglevő bevételek arányában felveszi a költségvetésbe. Ezen törvény érvénybelépése óta az állami, megyei, városi és örvédéki pénztáraknak csak akkor kell fizetniük, ha akarnak, mert a jogerős bírósági ítéleteknek végrehajtása nem lehetséges.

Annál nagyobb feltűnést keltett jóváskörökben, amikor Fabini Tivadar, akinak a bíróság jogerősen megítélt egy követelést a vasúttal szemben: lefoglalta a vasúttársaságnak a Timisoara-temesvári állomáson levő étteremnek, hórbelvüthelynek és dohánytőzsdének hórbeadásából származó jövedelmét. A vasúttársaság az örvédéki osztálva a lefoglalás ellen azonnal tiltakozást jelentett be, melyben hórbekezdett arra a társaságra, amely a vasút elleni végrehajtást tiltja.

Az ilyen a lefoglalt Semmitőszék alá került. Fabini Tivadar ipari képviselője arra hórbekezdett, hogy az 1924-ben hozott törvény módosította az 1922-es törvény eredeti rendelkezéseit, kimondván, hogy a közhatalóságoknak nem lehet közzéni formázott jövedelmük nem lehet lefoglalni. A törvényhozás ezt azért mondta ki, hogy esetleges lefoglalásokkal ne lehetne megakadályozni a közhatalóságok hórbekezdését a közzéadásukon felvett taválkonozást. Az étterem, hórbelvüthely és dohánytőzsdének hórbekezdésének lefoglalása jogos, mert ezen helyiségek hórbeadásából befolyó bérjövédélem inkasszállása tel-

jesen magánjogi jellegű tevékenység, miért is ezen jövedelmek lefoglalása a fentemlített törvény értelmében is jogos. A Semmitőszék második tanácsa hosszas tanácskozás után elfogadta ezt az érvelést és a foglalat jogerősnek jelentette ki.

Kritika.

Ketten sétálnak a moszkvai uccán. Szó nélkül haladnak egymás mellett, egyszerre csak az egyik egy nagyot köp. Erre a másik is köp egyet.

— No, de most elég lesz, — szól aztán, — még észre veszik, hogy politizálunk.

Hiábavaló próbálkozás.

Undok Malvin, férjezett Kemencéné panaszkodik az urára.

— Az én férjemmel, — mondja a kibiggyesztve, — már város-szépítési dolgokról se lehet beszélgetni.

— Adolf, — mondtam neki a napokban, — énen most olvastam az újságban, hogy a város rendbehozatja az elhanyagolt uccákat és utakat.

— Ugyan, — legyintett erre a férjem, — mire jó ez?

— Hogy mire? Meg akarják szépíteni a várost.

— Egészen felesleges munkát fognak végezni.

— Honnan veszed ezt?

— Nézd, Malvinkám, — felelt erre a betyár, — mondd már, hogy rendbehozzák az utakat és így megszépítik a várost. Erre te kimész az uccára és kezdhetsz mindent előlről.

Kavarodás a kisiparosok és kiskereskedők kötelező könyvvezetése körül

Târgu-Mureş-Marosvásárhelyen nem veszik figyelembe a könyvvezetési kötelezettség bevezetését elhalasztó miniszteri döntést

Annak ellenére, hogy a pénzügyminisztérium a kisiparosok kötelező könyvvezetésének megkezdésére december 31-ig újabb haladékot adott, Târgu-Mureş-Marosvásárhelyen, mint mindig, a legnagyobb bizonytalanság és zűrzavar uralkodik ebben a kérdésben. Annak idején részletesen beszámoltunk arról, hogy a pénzügyminisztérium a kereskedelmi kamarák szövetségéhez intézett értesítésével szeptember 15-ig haladékot adott a kisiparosoknak és kiskereskedőknek, a repülőbélvegalap helybeli megbízottja még június második felében igen sok kisiparost és kiskereskedőt anított pénzhírsággal.

A megbírságotlalt a szerintük jogtalanul kivetett hírság ellen a törvényvezérekhez fellebbeztek. Amint már jelentettük, a Târgu-Mureş-Marosvásárhelyi törvényvezárak egy ilyen esetben már feloldotta a tekintélyes összegű hírságot.

Szeptember 15-ike után a pénzügyminisztérium az év végi újabb haladékot adott a kisiparosoknak és kiskereskedőknek a könyvvezetés megkezdésére. A repülőbélvegalap helybeli megbízottja azonban az újabb haladék megadását sem veszi figyelembe és a napokban újra megkezdte ellenőrző látogatásait és máris több esetben vett fel hírságotlalt törvénykönyveket.

A kisiparosok és kiskereskedők könyvvezetésének kérdése az újabb hírságotlalt hírságotlalt hatása alatt a helybeli iparkamara is kénytelen volt fellebbezni és ezzel a kérdéssel fordult a létiügyi minisztériumhoz, hogy mintán a pénzügyminisztérium újabb

haladékot adott az év végéig, a repülőbélvegalap helybeli megbízottjától felvett és a minisztériumhoz jóváhagyás végett felterjesztett büntetőjegyzőkönyveket helyezze hatályon kívül. A létiügyi minisztériumtól most érkezett vissza a válasz a Târgu-Mureş-Marosvásárhelyi iparkamara igazgatóságához. A minisztérium leirata megállapítja, hogy nem áll módjában és jogában a felvett bírságjegyzőkönyvek megsemmisítése, mert a repülőbélvegalap törvény a kiskereskedőket és iparosokat is kötelezi a könyvvezetésre és a törvény rendelkezése alól felmentést nem adhat senkinek.

Természetesen az iparkamara ebben a kérdésben az egyenes adókról szóló törvény idevonatkozó rendelkezéseit és a pénzügyminisztérium újabb haladékát tekintti irányadónak és most a létiügyi minisztérium elutasító válasza után, a Kereskedelmi és Iparkamarák Szövetségéhez fordul, hogy annak után teremtsen végre tiszta helyzetet ebben a kérdésben.

A kérdés végsőrendes rendezése annál is inkább sürős és szükséges, mert az egyenes adókról szóló törvény és a repülőbélvegalap törvény egymással ellentétes rendelkezéseket tartalmazó szakaszai miatt az Országos Rendőrség helybeli megbízottjai mindenütt a létiügyi minisztérium rendelkezéseit tekintik irányadónak és így — bár a pénzügyminisztérium az év végi újabb haladékot adott — mégis a kisiparosok és kiskereskedők tömegeit sújthatják újabb és újabb bírságokkal.

nemcsak azért, mert az ilyen átszervezésre hosszú évekre volna szükség, hanem, mert nem lévén munkanélküli tisztviselő és szakmunkás, az alkalmazottak kicserélésére nem láttak semmiféle módot.

Tul a gyárigazgatók célszerűségi szempontjain, főleg a kérdés politikai oldala volt az, ami a megdöbbenést kiváltotta. Pop miniszter körlevelétől függetlenül évek óta az az irányzat, hogy gyárak kisebbségi munkást, vagy teljesen nem, vagy csak elvétve alkalmaztak s így körülmények között a kisebbségi fiatalok elhelyezkedésének menete amúgy is teljesen megakadt.

Ezek miatt a lényegbevágó és a kisebbségi jogokba ütköző szempontok miatt volt kénytelen a Magyar Párt panasz tárgyává tenni Pop Valer körlevelét.

A megoldás technikai akadályai miatt Pop Valer miniszter néhány héttel ezelőtt ugy módonította a körlevelében foglalt óhajtait, hogy hosszabb határidőt adott a gyárak válaszaiknak beadására.

Ez a határidő vége felé közeledett, de már lejárt előtt tárolások kezdődtek a gyárvallások képviselői és Pop Valer között. A Timpu közleménye szerint

a tanácskozáskor megbeszéléssel végeztek és most már nincs szó a körlevél eredeti fogalmazásának észszerinti végrehajtásáról és a miniszter az általa felállított határidő betartását sem kívánja.

A „Timpu” a következőkben foglalja össze a megbeszélés lényegét:

„Az ország iparvállalatainak képviselői és az ipar és kereskedelemügyi miniszter között teljes egyetértés jött létre annak a kölcsönös elismerésében, hogy a román elemet támogatni kell.

A nemzeti munka védelmére vonatkozó törvényt határozott határidő nélkül állandó fellövés után fogják alkalmazni, számot vetve az ország különböző vidékeinek és városainak földrajzi illetve etnográfiai sajátosságaival.

A megbeszélés értelmében az ország összes iparvállalatainak részvételével központi irodát állítanak fel. Az állást keresőknek ide kell bevonulniuk kérésüket, az iparvállalatoknak pedig ehhez az irodához kell fordulniuk, hogy ha személyzetre van szükségük. Ez az iroda fogja aztán szétosztani a munkásokat és a tisztviselőket a különböző iparvállalatokhoz, számot vetve a román munka támogatására és védelmére vonatkozó törvény intézkedéseivel.”

Magyar iparosok!

Rendeljétek meg a

Magyar Nép című lapot

hetenként husz oldal nagyságban jelenik meg. Előfizetési díj egy évre 150 lei, fél évre 85 lei. Kiadóhivatal: Cluj, Baron L. Pop 5. — Kérjen mutatószámot! — A lapban állandó iparos rovat!

Szenzációs találmány.

Alabamából jelentik: Legújabb szabadalmi bejelentések: Egylyuku teaszűrő; szagtalan és iztelen parfüm; traktorral és ülőfüldővel kombinált íróasztal rövidlátók részére; talp és sarok nélküli cipő; végül silécekkel ellátott villamos, amely gombnyomással népkonyhává alakítható át.

Hogyan oldják meg a tanoncoktatás új rendjét Timisoara-Temesváron

Az ipari előkészítésről szóló törvény teljesen megváltoztatta a tanoncoktatásnak eddigi rendjét. A törvény eredetileg kimondotta, hogy a tanoncoktatás átmeny az állam hatáskörébe, miután azonban az állami költségvetésben nincs fedezet a többletre, a munkaügyi minisztérium külön-külön megállapodást kötött az egyes városokkal. Így Timisoara-Temesvárott Cunesco Stavri munkaügyi vezérigazgató és a városvezetés között megállapodás jött létre, melynek értelmében a tanoncoktatás költségeit továbbra is a város fedezi, avval a különbséggel, hogy a munkakamara erre a célra nagyobb szubvenciót juttat.

Napokban értekezlet volt a városházán, melyen Catalina alnolgármester elnökölt, míg az előadói tisztet Vulpe Stefan tanonciskolai felügyelő látta el. Az értekezlet a következő javaslatokat terjeszti az ideiglenes városi bizottság elé:

Miután a törvény előírja, hogy a tanonc-

oktatásnak szakmák szerint kell létesülnie, az eddigi nyolc tanonciskolát felosztják és a tanonciskolai igazgató állásokat megszüntetik. Helyükbe a város három tanonctanfolyami igazgatót nevez ki, egyet az unio-nan létesítendő féminári, a másodikat az építkezési ipari, a harmadikat pedig a ruházati ipari tanonctanfolyamok számára. A harmadik tanfolyamhoz csatolják a többi szakmákhoz tartozó tanoncokat is. A három igazgató november elsejéig, a tanfolyamok megnyitására, kiválasztja a megfelelő tanerőket oly módon, hogy az általános tantárgyakat tanárok és tanítók adják elő, a szaktudást irányító tanerőket pedig mernökök, vagy pedig az ipariskola végzett hallgatói. A fém szakmai tanonciskola a IV., az épitészeti tanonctanfolyam az I. és a ruházati tanonctanfolyam a II. körletben lesz. A javaslatok végleges sorsa felett a városi ideiglenes bizottság dönt legközelebbi ülésében.

Megtörtént a megállapodás Pop Valer dr és az iparvállalatok között

Emlékeztet, hogy annak idején Pop Valer kereskedelemügyi miniszter körlevelében fordult közel száz Ardeal-erdélyi, bucovinai és Banat-bánsági iparvállalathoz, s arra szólította fel a gyárak igazgatóságait, hogy rövid határidő alatt úgy szervezzék át vállalataik tisztviselői karát és munkástáborát, hogy az igazgatósági tagok és tisztviselők ötven, a munkások hetvenöt százaléka pedig kizárólag román le-

gyen. A miniszteri levél ugyan kifejezett megtorlást nem helyezett kilátásba, de nyomatékosan felszólította a gyárigazgatóságokat, hogy még november 1-ig küldjék be arra vonatkozó válaszaikat, hogy elfogadják-e, vagy sem a miniszteri „tanácsot”. A körlevelében foglaltak nagy megdöbbenést keltettek a kisebbségi lakosság körében, de a gyárvállalatok is tanácsalannul állottak a miniszteri körlevél óhajai előtt,

UJ KELET

Románia egyetlen
szülő napilapja

Kérjen mutatószámot

Cluj, Str. Baron L. Pop 10

Miért nagyjelentőségű a Pop Valer de iparügyi miniszterrel kötött megegyezés

A nemzetvédelmi munkavédelem kérdése körül felhullámzott aggályok és elgondolások most nyugodtabb mederbe kerülnek. Pop Valer kereskedelmi miniszter körlevele maga után vonta a közte és az iparvállalatok között létrejött megegyezést, amelynek alapvonala a román elem munkájának fokozatos megvalósítása, az együttműködés alapján. A miniszter tehát felhagyott azzal a hirtelenséggel, amellyel a nemzeti kívánságot meg akarta valósítani, másrészt az iparvállalatok is készséget fejeztek ki abban a tekintetben, hogy Pop Valer miniszter elgondolását a lehetőség szerint viszik keresztül. Pop Valer részéről bölcs engedékenységet mutatkozik, míg az iparvállalatok vezetői csak konkrétizálták azt, amire amúgy is természetesen és mindig hajlandók voltak. Senki sem vonta kétségbe, hogy a román munka az ipar egyetlen kategóriájából sem zárható ki és évek óta, amióta szellemi tisztviselőkben utánpótlás jelentkezik, a vállalatok tisztviselői kereteiket önként növelték román tisztviselőkkel. Az ipari munkások tekintetében pedig éppen semmi mulasztás sem történt, mert soha egyetlen vállalat sem nézte a jó szakmunkás, vagy akár képzettség nélküli munkás nemzetiségét.

A kereskedelmi miniszterrel kötött megegyezés lényeges pontjai: a szerzett jogok védelme, a fokozatosság és az egyezménynek vidékek szerinti foganatba vitele és végül a közös döntés joga.

A szerzett jogok védelme nyilvánul abban, hogy a vállalatokat a miniszter nem állította az a' a megoldhatatlan helyzet elé, hogy tömegesen keljen tisztviselőiket elbocsátani, csak hogy a miniszter által a körlevélben kötött arányszámot betarthassa. A munkavédelem fokozatos ki-fejlesztése a tényleges keresletre lesz tekintettel. Ugy a májusi tervezetnek, mint a legutóbbi körlevélnek alaphibája az volt, hogy egy nemzeti követelésből indult ki és nem a valóságos helyzetből. Védett munkanélkülieket, holott az országos statisztika szerint is alig akad szellemi munkanélküli. Alkottak volna egy törvényt, vagy a vállalatok a körlevél folytán talán kötelezték volna magukat olyasmire, ami a gyakorlatban kivihetetlen lett volna — munkakereslet

hiányában. Sokkal egészségesebb megoldás, ha a kabáthoz keressük a gombot és nem megfordítva. A munkanélküliek és elsősorban az új generáció álláskereséséhez mérten kell az állásokat betölteni. Mivel az országrészenként változik a munkakereslet, helyes, ha vidékenként hajtják végre a munka utánpótlását. Végül a negyedik, lényeges pont: egy munkaelosztó, központi szerv létesítése, ami biztosítékot adna arra, hogy a miniszter és a vállalatok megérett szellemben való eljárása igazságosságot eredményezne. Ennek a központi szervnek a működése csak úgy teljes, ha valóban a megértés és barátság jegyében fog működni. Különben alig fogjuk elmondhatni, hogy az évek óta izgató problémának végére pontot sikerült tenni. Ez az egyezmény kölcsönös megértés szellemében készült. Egyrészt a miniszter feladta az arányszámhoz és a rögtönösséghez tapadó eddigi álláspontját, addig az iparvállalatok lemondtak magánjogaik egy részéről a nemzeti munka érvényesíthetése érdekében. Mindkét fél tehát a maga szempontjából nézve áldozatot hozott. Ez az egyezmény csak elvetett mag, amelyből a probléma békés megoldása fakadhat a romániai gazdasági élet zavartalan fejleszthetése végett. És a két fél között semmi ellentét nem lehetett abban a kérdésben, hogy az országban minden embernek kenyérhez kell jutnia, a jövő nemzedéknek épügy, mint a mai generációnak — többségének és kisebbségének egyaránt. Egy más mellett és nem egymás ellen kell az építő munkát folytatnunk, mely végeredményben az állam nagy gazdasági egészébe kapcsolódik bele.

Mindenesetre az egyezmény egymagában is jelentőséggel bír és annak megkötéséből azt a tanulságot meríthettük, hogy a legsúlyosabb és pillanatnyira áthidalhatatlannak látszó problémák is közös jóindulattal megoldhatók válnak és ezen az uton sikerül a többségi és kisebbségi nép békés együttélésének folytonosságát biztosítani. Pop Valer miniszter tisztségének átadása előtt sikeresen, a körülményekhez megfelelően rendezte a kérdést, amelyet így nem hagyott hátra súlyos teherként egyelőre ismeretlen hivatali utódjára.

jelent törvénynek a hivatalos lapba való közzététele viszont az ő feladata. Miután pedig a miniszterek az alkotmánytörvény rendelkezését nem tartották be, arra kérték az ítélőtáblát, kötelezze őket a törvényben előírt kötelezettségük teljesítésére, hogy ezáltal szerzett jogaikhoz hozzájussanak.

A tárgyaláson a Műszaki Vezetők Szövetségét dr. Mircea Gheorghe képviselte, míg a perbehívott két minisztérium képviselőiben dr. Triff állami ügyvéd jelent meg. Az elnök felhívására a felperesek ügyvédje hosszasan ismertette a műszaki vezetők kellemetlen helyzetét, akik azért iratkoztak be annakidején a Cluj-kolozsvári felső szakipari iskolába, hogy önkéntességi jogot szerezzenek és hogy később mérnöki diplomához jussanak. A közoktatásügyi miniszter azonban annak ellenére, hogy a parlament elismerte szerzett jogaikat, el akarta vándorolni őket. A nánaszosok törvénytől való elűzése után dr. Triff megátaló kifordásokat emelt és a nánasz elutasítását kérte. Előadta, hogy a Műszaki Vezetők Szövetségének nincs bekezdési joga, mert azoknak, akiket sélelem ért, egyenként kellett volna panasszal élniük. Különben is a törvények szentesítése nem közzéadás, hanem királyi előjör és azt nem lehet bírói fórumok előtt vita tárgyává tenni. A bíróság rövid tanácskozás után a műszaki vezetők panaszát elfogadta. Miután most már más jogorvoslatnak helye nincs, szövetségük emlékirathat a fővárosi bírósághoz, hogy a parlament két háza által elfogadott törvényt királyi jóváhagyással lássa el, hogy végre jogaikhoz jussanak.

Nincs munkanélküli szakmunkásunk

A nemzeti munka védelméről szóló törvény és az azt követő kormányintézkedések, amelyek az ismeretes Pop Valer-féle levélben kulmináltak, nemcsak annyiban állították súlyos helyzet elé a kiszemelt magánvállalatokat, hogy kisebbségi alkalmazottaik felváltását követelték tőlük, hanem amiatt is, mivel az utánpótlás módját teljesen megoldatlanul hagyták.

A bucureştii „Prezentul” című közgazdasági napilap egyik legutóbbi számában tanulmány jelent meg, amely lényegében a következőket tartalmazza:

Igen érdekes és jellemző tünet, hogy egy bizonyos számú munkanélkülivel egyidejűleg szakemberekben és szakmunkásokban nagy hiány mutatkozik. Magyarazatául talán azt lehetne felhozni, hogy a régi ipari szakemberek jórésze lassanként kidőlt a sorból és az 1929—34 éves krízises esztendő alatt nem történt utánpótlás.

Nálunk ma már ez a hiány súlyos méreteket öltött. Az 1933—36. évek alatt alakult iparvállalatok nem tudnak kellő számú és megfelelő képzettségű szakemberhez jutni. Az országos mérnökegyesület (Asociația Generală a Inginerilor din România) már régebben nyilvánosságra hozta, hogy állástalan mérnökök nincsenek és így ilyeneket az iparvállalatok kérésére közvetíteni nem is tudhat. Hasonlóképpen közölte a kereskedelmi akadémiát végzetek egyesülete is (Asociația Licențialilor Academiei Comerciale), hogy nincsenek állás nélküli tagjai. A fémipari vállalatok a legnagyobb áldozatokat hozzák annak érdekében, hogy az állami üzemeknél alkalmazott mérnököket és szakmunkásokat a magánvállalatokhoz való belépésre rábírassák.

A „Prezentul” végezettel a helyzet megjavítására két megoldást javasol: a mérnökhíányon a főiskolára készülő fiatalok helyes irányításával és felvilágosításával lehet segíteni, míg a szakmunkások kiképzésére minden gyár mellett külön szakiskolákat kell felállítani.

A műszaki vezetők pert indítottak jogaik érvényesítése érdekében

Országos érdekességű közigazgatási ügyet tárgyalt a Cluj-kolozsvári közigazgatási tábla Paslaru tanácsa. A Műszaki Vezetők Országos Szövetsége (Asociațiunea Generală Soc. Conducător Tehnic) hívta perbe az igazságügyminisztert és közmunkaügyi minisztert, mert törvénnyel szentesített jogaikat nem hajlandó elismerni. Ennek az érdekes pernek előzményei három évre nyúlnak vissza.

Három évvel ezelőtt Cluj-Kolozsváron az ugynevezett ipari szakiskola, — amely azelőtt kézműiparosokká képezte ki a négy középiskolát végzett ifjakat — ugynevezett „Conducător-Tehnic”-képző iskolává alakult át. Az iskola akkor még a közmunkaügyi miniszter fennhatósága alatt állott és kedvezményeket helyezett kilátásba azoknak, akik ebbe az iskolába beiratkoztak, mert akkor az ország iparosítása volt előtérben. Így többek között önkéntességi jogot is ígért az iskolafenntartó közmunkaügyi miniszter és biztosította, hogy külön vizsga elvégzése után segédmérnökök lehetnek és beiratkozhatnak a műegyetemre is.

Az iskola elvégzése után kapott diplomájukon ez az előjog le is volt szegyezve. 1933-ban az iskola a közoktatásügyi minisztérium hatáskörébe ment át, aki ezeket a kedvezményeket már megszüntette. Azok, akik 1933 előtt szerezték meg ebben az iskolában képesítésüket, most szerzett jogaik elismerését kérték a közoktatásügyi minisztertől. Am, de

a minisztériumban erről hallani sem akartak. Mikor a műszaki vezetők látták, hogy a kormány elzárkózik kérésük teljesítése elől, a politikusokhoz fordultak segítségért. Végigjárták a képviselőket és ennek eredményeképpen a parlament saját kezdeményezésére törvényt fogadott el, amely a műszaki vezetők szerzett jogait elismerte. Ugy látszik, hogy a közoktatásügyi minisztert a parlamentnek ez a határozata kellemetlenül érintette, mert megtörtént törvényhozásunkban az a páratlanul álló eset, hogy a törvény sohasem emelkedett jogerőre, mert ezt szentesítés végett sohasem terjesztették öfelsége elé, nem közölte a hivatalos lap és annak ellenére, hogy a törvényhozás mindkét háza elfogadta, mégsem lett törvény.

A meg nem válaszolt emlékirat.

A jogaikban sértett műszaki vezetők az emlékiratok özönével ostromolták a közoktatásügyi minisztert, arra kérve, hogy az elfogadott törvényt szentesítés végett minél hamarabb terjessze az uralkodó elé. Am az emlékiratok lavínájának sem volt eredménye s most már kénytelenek voltak szerzett jogaik érvényesítését bírói uton követelni. Közigazgatási panaszt adtak tehát a Cluj-kolozsvári táblához az igazságügyminiszter ellen, mert az alkotmánytörvény 35-ik szakasza értelmében a törvények szentesítéséről nekik kell gondoskodni és ugyancsak panaszt adtak be a közmunkaügyi miniszter ellen, mert a meg-

Székházat épít a Timisoara-temesvári munkakamara

Letárgyalta a kamara közgyűlése az iparos-székház ügyét

A Timisoara-temesvári Munkakamara választmánya Vulpe elnökletével ülést tartott, amelyen Popovici Ioan, a Munkakamara titkára felolvasta a múlt ülés jegyzőkönyvét, melyet a közgyűlés többek hozzájárulása után jóváhagyott, majd az 1936/37. évi tevékenység ismertetése következett, amit ugyancsak elismerésének kifejezésével hagyott jóvá a közgyűlés.

A költségvetés és a felmentvény megadásának vitájánál Foale Miklós kéményseprőmester kifogásolta azt, hogy a költségvetés több mint harminc százalékát fordította a Munkakamara tisztviselői fizetések, ügyvédi honoráriumok és más szervezési költségekre.

Vulpe elnök: Egyrészt a költségek nem haladják túl a törvényes kereteket, másrészt a harminc százalék korlátozás csak a jövőre vonatkozik.

Foale Miklós kifogásolta a költségvetési felesleget nézve az igazgatóság tervezetét. Száz ezer lej megszavazását kéri szakmai szervezkedésre támogatására.

Minthogy a költségvetési felesleg a törvény értelmében csak beruházásokra fordítható, a közgyűlés ezt az indítványt is elvetette, ellenben jóváhagyta azt, hogy a költségvetési felesleg nagy része a Munkakamara székházának építésére fordíttassék.

Malaescu mérnök azt kérte, hogy a sportcélokra szánt összeget ezidén egy Oravitán rendezendő munkamurai székház szerzésére fordítsák. A közgyűlés elvben hozzájárult ahhoz, hogy az oravitai munkamurai kirendeltségnek megfelelő épületet szerezzen, de azt más alamból fogja fedezni.

Foale Miklós kifogásolja a párisi utazást, az elnököt felszólítja, hogy mondjon le. segélyt kér egy általa rendezendő iparoskongresszusnak, kéri, hogy az igazgatóság kiutalási jogát korlátozzák.

Sechel Sándor: Foale akadémikusodása onnan ered, mert nem vitték el a párisi világkiállítás tanulmányutjára, előre bejelentette, hogy ezért kifogásokat emel, ha itthon hagyják.

Miután a párisi ut tanulmányi jelentőségét Malaescu resita mérnök méltánvolja, a gyűlés elveti Foale Miklós indítványait.

Érdekes vita fejlődött ki Cimponeriu választmányi tag interpellációja fölött, ki azt kérdezte, vajon megtett-e

az igazgatóság minden lépést. Hogy a felosztott ipartestületek vagyona, mint jogtul a munkakamarákra szálljon és vajon megkanta-e a Munkakamara mindazon vagyontárgyakat, melyek a törvény értelmében megilletik? Gondol különösen a Timisoara-temesvári ipartestület palotájára, a Resita-resicai, továbbá más ily értékekre.

Vulpe elnök: Az aggodalmak alaptalanok, mert a Munkakamara vezetősége minden rendelkezésére álló alkotmányos eszközzel megóvja a Munkakamara érdekeit, de miután több kérdés elintézés alatt van, még végleges választ nem adhat.

Olariu Péter polgármester úgy találja, hogy itt szükséges valamely fogalomzavart eloszlatni.

Az ipartestület iparos intézmény volt mindig, azt soha nem sajátították ki a kisebbségiek; elnökei között ott volt néhai Cosma dr. miniszter, mostani elnöke Oprea Ion kereskedelmi iparkamarai elnök.

Az a palota, melyről szó van, nem az iparosok szerzeménye, hanem egyes iparosoké, vagyis az iparos székház szövetkezeté. Külön dicséret illeti meg a kisebbséget, a magyar iparosokat, hogy teljes szívvel-leléssel tették lehetővé azt, hogy részvényesekkel, hitelállalással egy palotát bocsássanak

az iparosok rendelkezésére. A palota tehát magántulajdona ezeknek a részvényeseknek, viszont a legkevesebb, hogy akik az iparoság céljaira bocsátották, meg kell fizetni az adósságokat, melyekért keszséget vállaltak, hogy kártalanítani kell őket a befektetésért. Ha mindez megtörténik, akkor természetesen — ez az eredeti cél — átmegy a palota az őssziparosság, helyesebben a Munkakamara birtokába. Tárgyalások folytak és folynak ebben az irányban és tekintve a kitűzött célok azonosságát, hihető, hogy megegyezés jön létre. E helyen meg kell mondania, hogy amikor az épület megszerzéséről volt szó,

A betegsegélyző pénztárak kifizetéseinek egyszerűsítése

Az országos betegsegélyző pénztár igazgatósága bizottságot nevezett ki avval a feladattal, hogy a betegpénzek kifizetésének egyszerűsítését tanulmányozza. A bizottság jelentésével el is készült és érdekes megállapításokat tett. Mindenekelőtt megállapította a bizottság, hogy a nagy vállalatoknál a beteg- és segélypénzek kifizetését az illető vál-

556 kisebbségi iparos tette azt lehetővé, akiknek ezért csak dicséret jár. Más kérdés megint az, hogy tulajdonképpen kisebbségiek voltak az iparosok általában.

A közgyűlés Vulpe elnök magyarázatai után helybenhagyólag vette tudomásul úgy az eddigi lépéseket, mint azt, hogy a fejleményekről állandóan tájékoztatást kap.

Vulpe elnök beszámol arról, hogy Cunesco munkaügyi minisztériumi igazgatóval történt tárgyalásai alapján jelentheti, hogy a Resita-resicai iparos szakiskolában a sok növendékre való tekintettel párhuzamos osztályokat állítanak fel. A munkakönyvekre vonatkozólag bejelentette az elnök, hogy akik más iparra léptek át, mint amit eredetileg tanultak, eredeti iparuk munkakönyvét kapják, az újabb iparukra vonatkozó igazolványi iratokat szakvizsgával szerezhetik meg.

A közgyűlés ezután bizalmat és köszönetet szavazott Vulpe elnöknek és az igazgatóságnak, amit az elnök hálásan vett tudomásul és berekesztette az ülést.

latokra lehetne bízni, ami rendkívül csökkentené a betegsegélyzőpénztárak tulterheltségét. A kisebb vállalatoknál be lehetne vezetni, hogy a szükséges ellenőrzéseket csak a kifizetés megtörténte után fogantassák, nem pedig előtte, ami a betegpénzek és segélyek kifizetését rendkívül lassúvá tette.

A pénzügyi alminiszter lerve szerinti a régi és behajthatatlan adótartozásokat és pénzbírságokat le kell irni

Az állam hátralékos adó és pénzbírság követelése az adózókon, a megbírságot vállalatokon és egyéneken mintegy 14 milliárd lej. Ezt az összeget nem lehet behajtani. Évente a régi tételek behajtásának előirányzataként a hátralék tiz százalékát reméli a kincstár, de az nem folyik be. Mircea Durma pénzügyi alminiszter most azzal a tervvel foglalkozik, hogy a kormány nevezzen ki egy bizottságot, amely megállapítaná, hogy

ezekből a régi követelésekből mennyi még a behajtható. Az alminiszter azt hiszi, hogy egy félmilliárd lejt még be lehetne hajtani, míg a többi összeget le kell irni, mert a régi követelések nyilvántartása és sikertelen végrehajtása rengeteg munkát igényel. Durma alminiszter terveit szerint ebben a bizottságban helyet foglalnának az ország eddig volt összes pénzügyminiszterei.

A külföldről jövő minta érték nélküli csomagok után vámot kell fizetni

Az ugynevezett „Minta érték nélküli” küldeményeket rövidesen szabályozni akarják. Mindenekelőtt meg akarják állapítani, hogy melyek az érték nélküli minták és melyek azok, ahol az értékbevallás kötelező lesz. Az értékelt mintáknak külföldről behozott csomagjait a jövőben vám eljárás alá vetik és ezek után a csomagok után is ki kell fizetni a vámot. A csomag tartalmát a vámhivatal majd plombával látja el és azokat vissza kell küldeni. A visszaküldött minták után a vámhivatal a kifizetett vámot visszatéríti. Azt is szabályozzák, hogy milyen árfaitákból lehet majd a jövőben külföldről mintát kérni. Szabályozni akarják a külföldről bekért áruk nagyságát és mennyiségét. All ez különösen a kémiai mintákra és a textil-faitákra, amelyeknél az lesz az általános szabály, hogy 25 centiméternél többet nem minősítenek mintának. A rendelet még nincs kész, de az illetékes minisztériumban annak tervezetét már elkészítették.

Dogmatikus megállapítás.

Krix megházasodik és Krix megkérdi tőle:

— Na, Krix, milyen a feleséged?
— Hát tudod, — mondja Krix, — ő is a jó Isten műve.

Aztán elgondolkodva hozzáteszi:
— Bár mesterműnek nem mondható.

Probléma.

Ebéd közben érkezik a távirat, hogy Mácsi néni meghalt.

— Mami, — kérdezi Pityu, — mindjárt kell sirni, vagy előbb megehetjük az ebédet?

Vásárcsarnokot épít Oradea-Nagyvárad

Oradea-Nagyvárad városa 36 millió költséggel városi vásárcsarnokot épít. Az erre vonatkozó tervezeteket a város vezetősége beterjesztette a legfelsőbb műszaki tanácshoz, amely egyik legközelebbi ülésén fog dönteni.

Kisautó.

Az országut porában gondtalanul fürdik egy tyúk. Ervasszerré csak egy kisautó robor arra és keresztülmegy a tyúkon. A tyúk felugrik, megrázza magát és így szól:

— Huh, de erős kakas volt...

A sértett.

— Miért van az, — kérdi valaki a kávéházban, — hogy a főtéri bankvezér mindig olyan ideges?

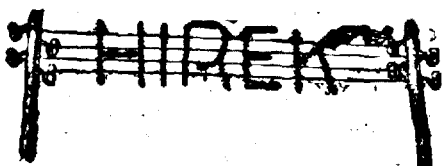
— Mert folyton sértegetik, — hangzott a válasz.

— Hogy-hogy?

— Mert mindig ujságot olvas.

— Na és?

— Na és ha a katolikusokat bántják, meg van sértve, ha a zsidókat bántják, meg van sértve és ha a kitértket bántják, pláne meg van sértve.

AZ IPAROS

Megjelenik minden pénteken.
Előfizetési ára egész évre intézményeknek és nagy cégeknek 1000 lei, félévre 500 lei. Iparosoknak egész évre 300 lei, félévre 150 lei, negyedévre 75 lei.
Redacţia şi administraţia — Szerkesztőség és kiadóhivatal — Redaction und Administration:
Arad, Caminul Industriaşilor — Iparos Otthon, Strada Braţianu 18.
Hirdetések négyzetcentiméterre 6 lei. Eves kötéseknél árengedmény.

Olvasáinkhoz

Ezen a héten kétszer jelenik meg az Az Iparos, mert a még mindig tartó aradi nyomdászsztrájk folytán előállott technikai nehézségek miatt a lap multheti száma nem jelenhetett meg rendes időben. Az Iparos szerkesztősége és kiadóhivatala mindent elkövet, hogy ujságunk előfizetőit a súlyos nehézségek ellenére, amelyek a lap nyomdai előállítását akadályozzák és drágítják, eleget tudjon tenni vállalt kötelezettségeinek. Ötödik hete tart a nyomdászsztrájk Aradon. Elégtétellel állapítjuk meg, hogy sikerült biztosítanunk ez alatt az idő alatt is a lap megjelenését, sőt azt is, hogy ujságunk ne veszítsen tetszetős külsejéből és gazdag tartalmából. Adott helyzetben előnyösebb megoldás nem adódik, mert a lapengedély szerint csak Aradon van módunkban ujságunkat előállítani. Örömről szolgál, hogy iparos előfizetőink, akiknek saját üzemükben számos esetben volt alkalmuk megküzdni nehézségekkel, amelyeket a munkások bérmozgalma idézett elő, nem kifogásolják a lap önhibákon kívüli késedelmes megjelenéseit.

Nagy megnyugvás és biztató jel ez számunkra, amely a rendes állapot helyre állása utáni időkben arra figyelmeztet majd bennünket, hogy még fokozottabb szeretettel és lelkiismeretességgel végezzük a munkát, amelyet mint Transilvania és Banat-Bánság vezető iparos lapja husz esztendő óta megszoktak nélkül végzünk.

Az Iparos szerkesztősége és kiadóhivatala.

A folyó költségvetési évben hatóságok nem vehetnek ingatlanokat és nem kezdhetnek új építkezésekbe

Az idei költségvetési törvény a többiek között úgy intézkedett, hogy a jelen költségvetési évben tilos a hatóságoknak új ingatlanokat vásárolni, vagy új építkezésekbe kezdeni. E kategórikus rendelkezések ellenére is az egyes hatóságok egyre sürűbben keresik meg a minisztériumot az iránt, hogy az kivételesen engedélyezzen ingatlan vásárlást, vagy új hatósági építkezést. Az pénzügyminisztérium most körtáviratban a hatóságok tudomására hozta, hogy ilyen kivételes kéréseket sem fog engedélyezni és felszólítja a hatóságokat, hogy azok ilyen irányú engedélyeket tőle ne kérjenek.

Jámbor tanács.

A világhírű szimfonikus zenekar európai turán van. Stuttgartban közli a zenekar tagjaival a karnagy:

— Holnap reggel nyolctól délig próba, aztán megyünk a vonathoz, mert holnapután Münchenben lépünk fel.

— És mi lesz az ebéddel?

— Az ebéddel az lesz, — válaszolta a karnagy, — hogy, akinek felesége van, az készítsen ebédre a férjének egy kis csomagot, akinek pedig nincs felesége, az adjon hálát az Istennek.

Megmarad Franciaországban a negyven órás munkahét

A francia kormány megbízottja, Justin Godart szenátor a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal legutóbbi vezetőségi ülésén bejelentette, hogy a negyvenórás munkahét továbbra is érvényben marad.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja.

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin această comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai Igazgatósága ezúton közli f. t. tagjaival, hogy a halálzási járulékok a következő sorszámokig esedékesek:

In Grupa I. Csoportban Antoniu Stéger Antal 918.

In Grupa II. Csoportban változatlanul 997. sz. esedékes a fizetés.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupei de Ajutor de Inmormantare a Industriaşilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanța în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statute calitatea lor de membri respira automat, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorii membri decedați:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja Igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálzási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekében rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatice megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupa A) Csoportban: 1007. sz. Alexandru Zsukan Sándorné.

In Grupa B. Csoportban. 988. v. I. Stefan özv. Razel Istvánné.

Tükörkép

Írta: KONCZ KAROLY

A bűvész inasa a mesteren is tultett. Egyszer eltüntetett valamit, amit még a mester sem tudott elővarázsolni, pedig tehetetlenségében végül a detektiveket is segítségül hívta. A dolog eltűnt, mint a kámfor, — az inassal együtt. S ennek a feltűnést keltő eltűnésnek egyetlen pár lakkipő volt az oka.

Ujonnan vásárolt pár cipő, amelyben az inas meglátta az arcát s azt az utat, amelyen bottal üthették a nyomát.

Hókusz-pókusz: az inas karrierje a garzonlakás főzőfülkéjéből indult ki. A kamaszkor határától innen két hónappal és három lyukas zsebbel.

A főzőfülke volt ugyanis az inas lakosztálya, régi, kopott matracokkal, gázrezsóval s egy falbaépített kéziszekrénnel. Dél felé megfőzte a mesterének a duplarumos teát, kitakarított, este pedig felhuzta hosszú nadrágját s elkísérte a mestert. Vitte a bűvészszerzőkönyveket rejtő varázsböndöt, előadás után hazament s aludt másnap délig.

Valahol egy kis faluban szedte fel a bűvész inasát, mert ügyes, okos, szolgálatkész. Ennek látszott s munkanélküli apjának még öt testvérére kellett kenyeret keresni. Így került a szeplős, falusi kamasz a garzonlakás főzőfülkéjébe, ahol rádiózenére keféltette gazdája ruháit s tisztította óraszámra a kikészített cipőket. A bűvész vakon bízott benne s csak a végén jött rá, hogy az inas egész viselkedése azonos saját mesterségével: — szemfényvesztés!

Az inas azonban hamarabb megbarátkozott az élet ezen tetszetősebb, könnyebb, sokatígérő oldalával, ott a kulisszák mögött, ahonnan a bűvészt figyelte. Ezek voltak a legboldogabb percei s lecsukló állal bámulta, hogyan varázsol a mester pillanatok alatt virágzó rózsáért egyetlen tökmagból s cserépföldéből vagy hogy egy cylinderből egész szatócsüzet tartalmát tudja kiemelni bűvös

szavak kíséretében

Ahhoz nem volt eléggé élesszemű és intelligens, hogy eltanulja a kóklerséget, az eltüntetéseket inkább a reális oldaláról fogta fel.

Egyszer például eltűnt a bűvész cylinder. A varázscylinder. Tüvé tette érte az egész lakást a mester, még a hamutartóban is kereste. Aztán másnap — sanszé passzé! — a cylinder ott volt újra a dobozban. Mint ahogy a bűvész sem árulta el titkát inasának, úgy a gyerek is bölcsen hallgatott a cylinder eltűnésének körülményeiről. Világtól nem árulta volna, hogy ötven fillért kiköcsönözte a vici fiának, aki végigtáncolt benne egy éjszakát a bolondbálon.

Más dolgokat is eltüntetett az inas ideig-óráig ilyen alapon s ha számonkérték, vigyorgó arccal vonogatta vállait:

— Meg akar tréfálni a mester... Biztosan eltüntetette valahová... Holnap majd előkerül...

Ugy is lett. A dolgok megkerültek, pontosan az inas által meghatározott időre. Csillapító porokat vett be ilyenkor a bűvész s azon sopánkodott, hogy napról-napra szórakoztatóbb lesz egyszer majd még megjárja: a saját pénztárcáját varázsolja egy idegen zsebébe.

Az inas viszont azon tündött, hogy sokba kerül a hosszúnadrágos élet. Mert amíg rövidnadrág van rajta, fűtyűrészhet az utcán, felkapaszkodhatik a villamosütközőre, felszedheti az éző cigarettavéget az aszfaltból, kakasülőre válthat jegyet, hogy megnézzze „Harrypielt”: de hosszúnadrágban? ... Abban már férfi... s a férfinek sok pénz kell.

Ez motoszkált az agyában, amikor egy délelőtti találkozott az új pár lakkipővel. Ezen a napon szabadnapos volt. Még elég ideje lett volna, hogy visszavarázsolja az ezüstcigarettatárcát és a selvemnyakkendőjét a helyére, de ehelyett csak nézett. A lakkipő tükrébe. Ahogy egyre jobban fényesedett, forró gőzök feszítették agyát. A kamasz vi-

gyorgása ráfagyott a lakkra: észre vette utköző bajuszát a cipő tükrében, meghogy bozontos a haja s nyakkendőlen inggallér gyűrődik a kabát kihajtokája alatt. Ezért, ezért neveti ki a vicilány. Mert este még nem látta a hosszúnadrágban... Akkor dolgozni megy...

A kamasz megtorpant egy pillanatra. Apjára és testvéreire gondolt... aztán bömbölt belőle a kacagás: mekkorát fog nézni a mester?!...

Azzal felrántotta hosszúszerű harisnyájára a lakkipőt, felhuzta hosszúnadrágját, a fürdőszoba tükreben megkötötte a selvemnyakkendőt s lerohant a viciékhez.

— Szervusz! — mondta hidegen a lánynak. — én most elmegyek!... Nem látsz többé... Ezután neved ki mást, ha kedved tartja...

Sarkon fordult és felszaladt újra a lakásba.

Zsebrevágta az ezüst cigarettatárcát és a mester készpénzét, amit a bűvös vekkerórán rejtett el. Sok pénz volt. Meg sem számolta.

Lenn a trafikban drága cigarettákat vásárolt. Felült a villamosra s jegyet váltott először életében. Eddig csak taxin járt, de azt a gazdája fizette. Most „ur” volt és villamoson utazott. Egész az előadás kezdetéig. Ha lejárt a jegye, ujját váltott. Beköszálta az egész várost. Este beült egy páholy sarkába s onnan nézte végig a mestert és a kísérő inast, aki hetenként egyszer helyette fellépett. Határtalan nyugalommal ült a páholy homályában.

Az inas vonatja már tul járt a határon, amikor a bűvész felfedezte az eltűnést. Az inas kényelmesen végignyult a harmadosztályú fapadon s egyre azt hajtogatta magában:

— Az leszek, aki Harrypielt! Mosisz-nész... Majd megmutatom én annak a rongvos vicilánynak...